

Наша громада – єдина родина

Де згода в сімействі, де мир і тишина,
Щасливі там люди, блаженна сторона.
І.П. Котляревський.

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ГАЗЕТА ПРО ЖИТТЯ НАШОГО КРАЮ №1 (53) 10 СІЧНЯ 2020 РОКУ

Як зустрінеш Новий рік, так він і мине

Цього загальновідомого правила намагаються дотримуватися в Білоцерківській ОТГ. А тому Новий рік щороку зустрічають весело й разом, організовуючи масові святкові заходи із запальними танцями та щирими піснями.

З нагоди свята в усіх будинках культури та клубах працівники культури підготували й провели розважальні програми. Хтось обмежився звичайним концертом, коли артисти-аматори по черзі виходили на сцену та дарували глядачам свої таланти, хтось доклав максимум креативу та винахідливості, організувавши неординарне свято, яке надовго запам'ятується глядачам. Та, мабуть, перевершити працівників Білоцерківського будинку культури не вдалося нікому. Кожний захід тут особливий і не схожий на інші.

Споглядаючи за святом, яке відбулося 28 грудня, мимоволі подумала, яких же зусиль коштувало працівникам Білоцерківського будинку культури створити таке грандіозне шоу! Неабияк вразила сміливість сценаристки всіх заходів у громаді Наталії Лук'янець. Те, що вона задумала (й що потім втілила в життя всі учасники свята), було на рівні навіть не районного, а щонайменше обласного закладу культури. Однак вона не побоялася, що щось не вийде.

(Віталій Гнідаш), маленького Пастушка (Максим Дзюбенко) та інших артистів. У якийсь момент на сцені було задіяно до 40 персонажів!

Після цього запального виступу присутніх у залі привітав Білоцерківський сільський голова Іван Васильович Лещенко. Він говорив про спільні досягнення громади та про плани на перспективу. Насамкінець побажав усім міцного здоров'я, щастя, успіхів та миру.

Щемним і напрочуд щирим був ліричний виступ дуету у складі Наталії Лук'янець і заслуженого працівника культури України Василя Моспана. Вони виконали «Синий, синий иней», «У леса на опушке жила Зима в избушке», «Мы желаем счастья вам» та інші хіти 80-х і 90-х років.

Бурхливі оплески зірвали й вокалісти Ольга Хавер та Оксана Мартинюк, а також Артем Бровко, тріо у складі Насті Положишник, Ані Шарай та Насті Дуценко. «Запалювали» публіку й танцювальні колективи «Капітошка» (керівник Аліна Михайлик), «Юність» (Світлана Грищенко)

Юні танцюристи підкорили публіку.

та вже загадані «Струмочок» і «Кумоньки».

Окремо хотілося б назвати старшу групу танцювального колективу «Юність». Це Діана Огар, Вікторія Олефір, Тетяна Мацько, Даша Трусколо, Олександра Лиходід і Леся Михайлович – юні, тендітні й напрочуд артистичні танцюристки.

А далі на глядачів чекали веселі й запальні конкурси, які провела винахідлива й оригінальна Баба Яга (вона ж – ясновидиця). Її роль переконливо виконала Тетяна Кравчун, яка несподівано для всіх (і, певно, для себе теж) відкрила в собі неабиякі артистичні таланти.

Після цього добряче «розігріті» глядачі поринули у світ казки. І хоча в ній були, як і годиться, Цар (Василь Моспан), Цариця (Валентина Моспан), Царівна (Світлана Грищенко) та Чаклик Невмирущий (Тетяна Кравчун), а ще – Султан (Валентина Зленко), казка видалася цілком сучасною та новорічною. Тож і закінчилася хепі-ендом у вигляді появи спочатку Снігуроньки (Юлія Шарай), а потім і Діда Мороза (Микола Требух), який віз подарунки, але застряг на митниці.

Однак сюрпризи й несподіванки на цьому не закінчилися. Коли на сцену вийшла улюбле-

ниця глядачів Катерина Шарай в образі Верки Сердючки та в супроводі своєї Мами (Людмила Чепракова), зал одразу ж вибухнув сміхом. А коли артисти ще й заговорили, їх нагородили ще й гучними оплесками.

Концертна програма тривала понад 1,5 години, але глядачі не хотіли відпускати артистів зі сцени й неохоче покидали залу. Продовжилося свято дискотекою, яку провів невтомний Сергій Таран.

Дарина СОЛОДКА.

Спасибі за допомогу

Білоцерківку я приїхала в 1960 році, й це село стало для мене рідним. Бо там, де народилася, я прожила 17 років, а тут уже 60. Вісім років пропрацювала в школі старшою піонервожатою, а потім аж до виходу на пенсію викладала російську мову і літературу.

У 1963 році ми з чоловіком О. І. Чугуєм, теж учителем, одержали квартиру в старому учительському будинку, де я проживаю й по сьогодні. Тільки тепер уже сама, без свого чоловіка...

Нині в цьому будинку жилими залишилися тільки дві квартири з п'яти. Тому підтримувати порядок у дворі нам самим не під силу. Я звернулася по допомогу до Лещенка І. В. і Кордубана В. В. Вони, спасибі їм, відгукнулися на моє прохання. І до Нового 2020 року допомогли нам навести порядок з деревами, які вже віджили свій вік.

Тому я хочу подякувати Вікторіві Володимировичу Кордубану, Іванові Васильовичу Лещенку, Василеві Григоровичу Ільченку, які організували молодих людей – А. Гарькавого і О. Подоляка. А ті за три дні всі зелені насадження впорядкували. Залишилося тільки вивезти сплячє гілля.

Вітаю їх усіх із Новим роком, Різдом Христовим, бажаю міцного здоров'я, успіхів у праці, сімейного благополуччя, добробуту і достатку, миру в нашій Україні.

З повагою вчителька-пенсіонерка
Н. В. ЧУГУЙ.

Верка Сердючка (Катерина Шарай) і її Мама (Людмила Чепракова).

Значить, вірила в своїх колег, у їхню майстерність, ентузіазм, підтримку. І не помилилася.

Кожен номер вразив професійним виконанням (отже, виходу на сцену передувала ретельна підготовка), костюмами (теж чимала робота, а на додачу – неабияка фантазія), а також музичним та світловим оформленням, вдалим доповненням відеоряду. І в цьому беззаперечною заслугою звукооператора Сергія Тарана. Можна тільки здогадуватися, скільки часу, наполегливості та креативності знадобилося йому, щоб задати, знайти, а при потребі й аранжувати ту чи іншу мелодію, підібрати відповідні слайди та відео, продумати світлові ефекти...

Та повернемося до самого свята. Розпочалося воно з імprovізації різдвяної ночі. Тут вдало поєдналися розповідь про одне з найбільших християнських свят, колядки у виконанні народного вокального аматорського ансамблю «Струмочок» (керівник Валентина Моспан), виступ танцювального колективу «Кумоньки» (керівник Світлана Грищенко), а також музично-танцювальна композиція за участю Кози

Новорічне свято в Білоцерківці було на висоті.

Гордість громади – переможці шкільних олімпіад

Щороку школярі Білоцерківської громади беруть активну участь у предметних олімпіадах та демонструють високі досягнення.

Результати олімпіад руйнують міфи про те, що нині в школах дітей погано навчають, що батьки змушені наймати для своїх дітей репетиторів. Репетитори не готують до олімпіад! До олімпіад допомагають підготуватися звичайні шкіль-

ні вчителі, які працюють із учнями на уроках, які, не шкодуючи свого часу, консультують і займаються з учнями після занять. Саме шкільні вчителі навчають дітей мислити, братися за складні завдання, що часто виходять за межі стандартів.

Тож участь в олімпіадах – це ще й показник реальної педагогічної майстерності вчителя. Бо як просто буває в наш час суцільних смартфонів і комп'ютерів зацікавити дітей, надихнути своїм предметом, власним прикладом змусити учня поринути у захоплюючу подорож країною знань!

У кожної дитини є свій талант, і

кожна дитина повинна мати можливість у шкільні роки його проявити. І та хвилина слави, хвилина визнання, коли переможець олімпіади під оплески гордо крокує подіумом, залишається надовго в пам'яті, стимулює до нових звершень.

Тож вітаємо переможців і призерів ІІ (районного) етапу

Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2019-2020 навчальному році. Загалом у них узяли участь 278 учнів із району. Серед них – 69 школярів із Білоцерківської ОТГ. Успішно виконали завдання олімпіад 140 учнів, 43 здобули призові місця.

Далі на стор. 2.

Яким буде бюджет громади на 2020 рік

Як ми вже повідомляли, 20 грудня 2019 року відбулося засідання тридцять дев'ятої сесії сільської ради, на якому депутати ухвалили бюджет Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади на 2020 рік. За відповідне рішення проголосували всі присутні.

Основне джерело наповнення – відрахування із зарплат

Ухвалений документ передбачає розмір бюджету на 2020 рік у сумі 42666700 гривень. Дохідна частина бюджету визначена в сумі 30415463 гривень власних доходів громади та 12251537 гривень субвенцій із державного та обласного бюджетів.

Основним джерелом наповнення бюджету, як і в попередні роки, стане податок на доходи фізичних осіб. Передбачається, що він надійде в сумі майже 21 млн грн.

Держава й область підтримають освіту

Із державного бюджету планується отримати 10,8 млн грн освітньої субвенції, а з обласного бюджету – 66,2 тис. грн на оздоровлення дітей, 21,4 тис. грн на забезпечення інклюзивної освіти, 649,7 тис. грн на енергоносії для утримання закладів освіти та охорони здоров'я, 600 тис. грн на влаштування системи опалення в Балаклієвському НВК та 70 тис. грн на реалізацію проекту-переможця Бюджету участі Полтавської області у 2019 році.

Найбільше витратять на освіту

Видаткова частина бюджету визначена в сумі 41859274 гривень видатків загального фонду та 807426 гривень видатків спеціального фонду.

На 2020 рік кошти бюджету розподілені за такими галузями:

Із видатків на освіту 18,6 млн грн планується витратити на утримання 5 шкіл громади, 2,8 млн грн – на утримання 3 дитячих садків, а також 600 тис. грн – на влаштування системи опалення Балаклієвського НВК.

На утримання сільських будинків культури та клубів у бюджеті передбачено 1,8 млн грн, на бібліотеки громади – 600 тис. грн.

У сфері соціального захисту на утримання територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Білоцерківської сільської ради виділено 1,8 млн грн, на оздоровлення дітей – 166 тис. грн, ще близько 460 тисяч гривень підуть на надання матеріальних допомог соціально незахищеним громадянам та підтримку діяльності ветеранської організації.

Видатки місцевого бюджету на 2020 рік, грн

У сфері благоустрою заплановано 1,55 мільйонів гривень на утримання відділу благоустрою та забезпечення всіх необхідних послуг із благоустрою. Також 70 тисяч гривень буде спрямовано на облаштування спортивного майданчика в с. Бірки.

Цільові програми

Крім цього на сесії депутати затвердили низку цільових програм, згідно яких протягом року виділятимуться кошти на утримання та розвиток згаданих галузей у громаді. Зокрема, це:

- ♦ Програма підтримки діяльності Білоцерківської ветеранської організації на 2020 рік;

- ♦ Програма соціального захисту населення Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади на 2020 рік;

- ♦ Програма надання сільським головами та депутатами сільської ради матеріальної допомоги жителям населених пунктів Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади на 2020 рік;

- ♦ Програма забезпечення препаратами інсуліну хворих на цукровий діабет жителів Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади на 2020 рік;

- ♦ Програма соціально-економічного розвитку Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади на 2020 рік;

- ♦ Програма благоустрою населених пунктів Білоцерківської сільської об'єднаної територіальної громади на 2020 рік;

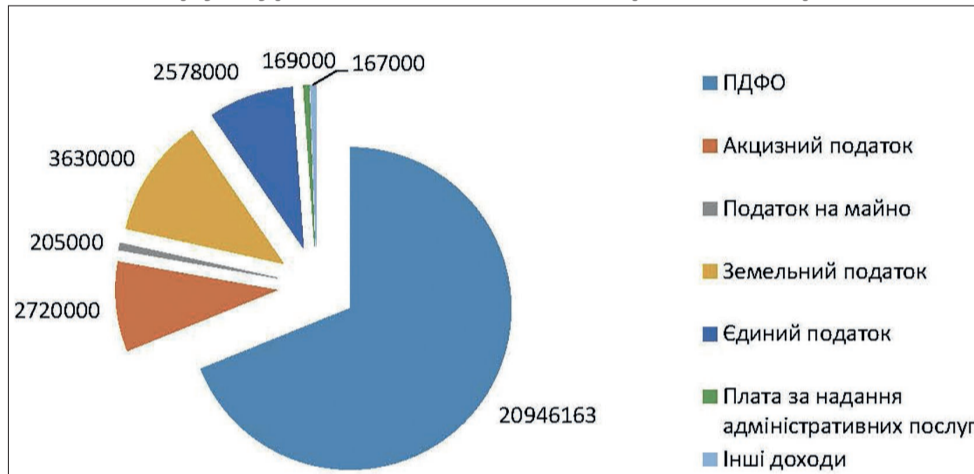
- ♦ Програма утримання об'єктів спільного користування чи ліквідації негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування на 2020 рік.

Усього на фінансування цільових програм у 2020 році передбачається 3893074 гривень.

Не залишилося поза увагою депутатів і питання підтримки медичної галузі. Відповідним рішенням було затверджено субвенцію в розмірі 150 тис. грн на утримання Великобагачанської районної лікарні (вторинний рівень надання медичних послуг, на оплату енергоносії), а також субвенцію в розмірі 830,0 тис. грн Великобагачанському центру первинної медико-санітарної допомоги на утримання амбулаторії та ФАПів на території Білоцерківської громади (на оплату енергоносії, доплату до заробітної плати медичним працівникам, пільгові рецепти та інше).

Виконком Білоцерківської сільської ради.

Структура власних доходів громади, грн

Патронат над дитиною – це робота

В Україні з 2016 року активно впроваджують соціальну послугу з патронату над дітьми. Це нова форма тимчасового сімейного виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Патронатним вихователем може бути громадянин України, який має позитивний досвід виховання дітей, відповідні житлові умови для догляду, виховання та соціальної реабілітації дитини в своєму помешканні. Обов'язковою умовою є наявність у патронатного вихователя добровільного помічника з числа членів сім'ї.

Фінансування послуг патронату складається з оплати праці патронатного вихователя (п'яти прожиткових мінімумів для працездатної особи) та соціальних

виплат на влаштованих під патронат (два прожиткові мінімуми на кожну дитину відповідного віку). У разі, якщо в сім'ї патронатного вихователя перебуває одночасно двоє і більше дітей, малюк віком до 1 року, дитина з інвалідністю, малолітня або неповнолітня вагітна, ВІЛ-інфікована дитина, розмір грошового забезпечення збільшується на 10% за кожну дитину, але сумарно не більше ніж на 50%.

Патронатний вихователь не може поєднувати догляд за дитиною з іншими видами діяльності, які перешкоджатимуть якісному виконанню умов договору про патронат над дитиною. Тому один із патронатних батьків обов'язково має бути безробітним, бо основним місцем роботи стає опіка над дитиною, відповідно йому чи їй нараховуватиметься страховий стаж.

Запрошуємо до співпраці усі небайдужі родини, які готові поділитися сімейним теплом з дітьми, які мають ризик залишитися без батьківського піклування та потребують тимчасової підтримки.

Людмила КОВАЛЕЦЬ,
начальник служби у справах дітей.

Гордість громади – переможці шкільних олімпіад

Закінчення. Початок на стор. 1

У Красногорівській ЗОШ I-III ступенів переможцями й призерами стали:

Анжела Шипоша, (9 клас, географія, вчитель Каленіченко Л. С.) – I місце;

Ростислав Куриндаш, (10 клас, географія, Каленіченко Л. С.) – II місце;

Віта Ткаченко (11 клас, російська мова та література, Гаркавець В. О.) – II місце;

Людмила Марченко (8 клас, біологія, Остапенко Т. М.) – II місце;

Тамара Бондар (10 клас, біологія, Остапенко Т. М.) – II місце;

Софія Колісник (11 клас, біологія, Остапенко Т. М.) – I місце;

В'ячеслав Семука (6 клас, математика, Пасько І. М.) – II місце;

Сергій Кучер (9 клас, математика, Пасько І. М.) – III місце;

Софія Колісник (11 клас, математика, Пасько І. М.) – II місце;

Богдан Мільченко (8 клас, англійська мова, Бехтер Т. В.) – III місце;

Ілля Савицький (9 клас, англійська мова, Бехтер Т. В.) – II місце;

Іван Панченко (10 клас, англійська мова, Бехтер Т. В.) – II місце;

Єва Кір'ян (11 клас, англійська мова, Бехтер Т. В.) – II місце;

Ангеліна Сога (9 клас, правознавство, Андрощук В. Я.) – III місце;

Тамара Бондар (10 клас, екологія, Остапенко Т. М.) – I місце;

Олександр Сердюк (8 клас, трудове навчання, Бірук В. П.) – I місце;

Сергій Кучер (9 клас, трудове навчання, Бірук В. П.) – I місце;

Ілля Савицький (9 клас, трудове навчання, Бірук В. П.) – II місце;

Владислав Євлаш (11 клас, трудове навчання, Бірук В. П.) – II місце;

Максим Задворкін (11 клас, інфор-

маційні технології, Пилипенко О. С.) – III місце;

Ілля Савицький (9 клас, фізика, Пилипенко О. С.) – III місце;

Ростислав Куриндаш (10 клас, хімія, Остапенко Т. М.) – III місце.

Переможці й призери з Білоцерківської ЗОШ I-III ступенів:

Дар'я Москвиченко (11 клас, географія, Пицък Г. І.) – II місце;

Оксана Семергей (10 клас, біологія, Демочко В. Г.) – III місце;

Юлія Шарай (11 клас, біологія, Демочко В. Г.) – III місце;

Діана Огар (7 клас, математика, Чепракова Л. І.) – III місце;

Карина Колісник (11 клас, англійська мова, Бойчук Л. І.) – III місце;

Дар'я Москвиченко (11 клас, правознавство, Пицък Г. І.) – I місце;

Дмитро Князев (8 клас, трудове навчання, Новицький О. Д.) – II місце;

Максим Курсенко (9 клас, трудо-

ве навчання, Новицький О. Д.) – II місце;

Сергій Попов (10 клас, трудове навчання, Новицький О. Д.) – II місце;

В'ячеслав Назаренко (11 клас, трудове навчання, Новицький О. Д.) – III місце;

Дар'я Москвиченко (11 клас, трудове навчання, Новицький О. Д.) – III місце;

Дар'я Москвиченко (11 клас, інформаційні технології, Калниболотчук Б. О.) – II місце;

Юлія Пашко (8 клас, історія, Перелай О. О.) – III місце;

Наталія Кутирь (9 клас, історія, Пицък Г. І.) – II місце;

Дарина Трусколо (7 клас, українська мова та література, Писаренко Н. І.) – I місце;

Вікторія Левус (8 клас, українська мова та література, Балюк Ю. А.) – III місце;

Діана Огар (7 клас, хімія, Демоч-

ко В. Г.) – III місце.

Подільсько ЗОШ I-III ступенів:

Микола Лихобаба (6 клас, математика, Рожко В. М.) – III місце;

Катерина Глушич (7 клас, хімія, Крахмилець Р. В.) – III місце.

Балаклієвський НВК:

Олександр Чміль (8 клас, історія, Андрощук В. Я.) – I місце;

Олександр Чміль (8 клас, хімія, Андрощук О. В.) – I місце.

Приємно, що деякі номінанти вибороли призові місця одразу з кількох предметів. Це Олександр Чміль (Балаклієвський НВК), Дар'я Москвиченко (Білоцерківська ЗОШ I-III ступенів), Ілля Савицький (Красногорівська ЗОШ I-III ступенів).

Тож побажаємо усім переможцям творчих успіхів і нових звершень!

Людмила ЯКИМЕНКО,
т. в. о. начальника відділу освіти, молоді та спорту.

Спогади про рідну школу та вчителів

У попередньому номері ми опублікували розповідь краєзнавця, завідувача Білоцерківського народного музею М. О. Сизоненка про Білоцерківську школу та пообіцяли продовжити її в наступних випусках газети. Отож надаємо слово Михайлові Олексійовичу.

Перша вчителька з селян
У сільському музеї є фото з таким підписом: «Куц Л. К. — перша вчителька з селян». І більше ніяких відомостей про цю людину. Якоюсь спілкуючись із жителем-старожилом села Білоцерківки Куцем Володимиром Яковичем, дізнався, що його батьки були вчителями. Зокрема батько Яків Порфирівич, 1897 р. н., син Порфирія Карповича, вихідця з козаків, кравця і чоботаря, мав вищу освіту. А згодом Володимир Якович надав мені дуже цінні документи-оригінали, зокрема Аттестат від 20 травня 1915 року. В ньому написано:

«предъявитель сего Яковъ Порфирьевичъ Куцъ, сынъ казака православнаго вероисповедованія, родившійся 19 октября 1897 года, обучался съ 1911 г. по 1915 г. и окончилъ полный курсъ ученія въ Бѣлоцерковскомъ курсѣмъ начальномъ училищѣ. При отличномъ поведеніи оказалъ успѣхи: по Закону Божію отличные (5); по русскому языку и русской словесности удовлетворительные (3); по ариметикѣ хорошіе (4); по алгебрѣ хорошіе (4); по геометріи хорошіе (4); по географіи хорошіе (4);

по исторіи отличные (5); по естествовъдѣнію и физикѣ отличные (5); по рисованію и черченію отличные (5); и сверхъ того, обучался пѣнію и физическимъ упражненіямъ».
Було й свідоцтво про те, що Куц Яків Порфирівич удостоєний звання учителя початкових класів. Документи царських часів добре збереглися, каліграфічно оформлені з фотографією учня в спеціальному конвертику, скріплені підписами інспектора училища, законовчителя-священника Гаврила Барбицького, викладача, директора народного училища, діловода, скріплені мокрою і сургучевою печатками училища.
А ще був Диплом про навчання

з 1935 по 1939 рік в Полтавському Державному Учительському Інституті за спеціальністю «російська мова та література».
З розповіді сина тепер відомо, що його батько Яків Порфирівич працював учителем у Білоцерківці, Остап'є, Байраці і 23 роки поспіль був директором школи в селі Бірки нашого району. А його дружина Куц Лідія Калістратівна була вчителькою української мови і літератури в Білоцерківці. Ось вам така розгадка прізвища й ініціалів першої вчительки з селян.
Великою повагою в жителів Білоцерківської ОТГ користуються вчителі-пенсіонери, які більшу частину свого життя віддали справі освіти і виховання не одного покоління випускників, а тепер перебувають на

заслуженому відпочинку. Це Кваша Петро Захарович, учитель історії, 19 років був директором школи; Селезень Валентина Василівна, вчителька української мови та літератури; Скиба Марія Іванівна, вчителька зарубіжної літератури, Коробко Володимир Васильович, учитель музики і співів; Ткаченко Іван Олександрович, учитель музики, співів та фізкультури. Завдяки його вмінням та наполегливості учні школи завжди посідали призові місця у змаганнях із різних видів спорту та конкурсах художньої самодіяльності.

М. О. СИЗОНЕНКО.

У музеї зберігається чимало спогадів учителів та випускників Білоцерківської школи. Ось тільки деякі з них.

Учителі залишили добру пам'ять

У Білоцерківській школі мені довелося вчитися з березня 1930 до червня 1939 року. Першим моїм учителем був Дейнека Сила Максимович.

Зовні приміщення школи тоді мало такий майже вигляд, як і нині. Проте слід відзначити цікаву (і дуже корисну!) особливість тодішніх шкіл: значна частина приміщень відводилася під житло для вчителів. Так, у обох крилах сучасної школи жили тоді вчителі. А в тій частині, де зараз малий коридор, було дві класні кімнати. Там я навчався у 1, 2, 3 класах.

Директором школи був Рядненко Григорій Павлович, завучем — Крутько Митрофан Семенович. Учителькою була Трутень Ганна Іванівна. Дуже добре пам'ятаю своїх тодішніх учителів: української мови та літератури — Кузьменка Андрія Юхимовича, історії — Грицького Івана Свиридоновича, математики — Вольську Лізу Ісаївну, фізкультури — Климка Макса Івановича.

Добру пам'ять про себе залишили учитель російської мови й літератури Бут Никифор Данилович, учитель фізики Мищик Карпо Антонович. У 30-ті роки в школі працювали вчителями також Чворун Володимир Федорович (завуч), Адаменко Раїса Іванівна, Мокрій Микола Митрофанович, Борбицький Петро Петрович, Василенко Федір Федорович, Василенко Петро Полікарпович, Саренко Григорій Федорович (був директором школи).

Назавжди залишилися в пам'яті незвичайність, близькість стосунків між учнями та вчителями. Наприклад, під час перерв учителі разом із учнями грали у волейбол, шахи. Навіть директор школи міг сісти за шахівницю з учнем. Учителі не поспішали додому після закінчення уроків. Вони проводили заняття в гуртках. Найдіяльнішими були драматичний та музичний гуртки. На імпровізованій сцені у великому коридорі ставилися одноактові п'єси М. Гоголя та А. Чехова. Акторами в них були і учні, й учителі. Великі ж п'єси ставили на сцені сільського клубу, побудованого в 1936 році.

Великим щастям для хлопців було те, що певний час старшим піонервожатим у школі був Василь Ракша. Він багатьох із нас навчив грати на балалайці й мандоліні.

У 1936 році в будинку, який колись належав священникові (тепер там квартири вчителів), був відкритий будинок піонерів.

Швидко пролетіли щасливі й чудові шкільні роки. В 1939 році я закінчив 10-й клас, отримавши атестат відмінника. Такі ж атестати отримали і двоє моїх найкращих друзів: Олексій Решітнік (у повоєнний час старший викладач юрфаку Київського університету) та Федір Амелін, який став офіцером Збройних сил.

Надовго в пам'яті залиши-

Білоцерківська школа після війни

Я, Овчаренко (дівоче прізвище Семергей) Ніна Василівна, за професією лікар, доцент, кандидат медичних наук, закінчила Білоцерківську школу в 1951 році. Із нашої сім'ї в ній навчались: Марія, Оррина, брати Леонід, Олександр і найменша сестра Надія.

Моїм першим учителем був Перетятко Омелько Андрійович, потім Трутень Ганна Іванівна.

лівна (фізика), Борбицький Петро Петрович (біологія), Куц Трохим Порфирівич (креслення), Онищенко Трохим Миколайович (іноземна мова), Падалка Олександра Григорівна (російська література, після Софії Кіндратівни).

Уже в 7 класі я навчалася у великій школі. Підручників було мало, зошитів також. Ми писали поміж рядків на книжках (не на підручниках) чорнилом, яке робили самі з ягід бузини.

Незважаючи на бідність, нестатки, учні були активними, цілеспрямованими і неабиякими мрійниками. Ми дуже хотіли вчитися, здобути освіту, особливо вищу. З мого випуску 10 класу (27 чоловік) 25 вступили у вузи й технікуми. Параска Павлівна Кубрак (вчителька фізики) нам казала: «Доля у ваших руках, і ви за неї повинні боротися!» З нашого класу в медичний інститут поступило 5 чоловік, стільки ж — у політехнічний, 2 — в гідромеліоративний у столиці, а ще в сільськогосподарський, військові училища тощо. Ми жили в гуртожитках, де в кімнаті було по 8-10, а то й по 12-16 чоловік. Зимою було дуже холодно в кімнатах, навіть вода у відрі замерзала. З кожної стипендії без нашої згоди вираховували позикку. Якщо одержав хоча б одну трійку, стипендії не давали.

Нерідко на заняттях студенти непритомніли, тому що недоїдали, але вчилися наполегливо.

Кілька слів про моїх рідних. Найстарша сестра Марія брала участь у Другій світовій війні. На жаль, в 1943 році загинула, будучи капітаном медичної служби. Оррина стала зубним лікарем і працювала до пенсії. Надія — геолог, закінчила Московський геологорозвідувальний інститут. Брати: Леонід закінчив педінститут, історик, Олександр — металург.

Я працювала дільничним лікарем, терапевтом, інфекціоністом, гінекологом. Після переїзду до Донецька працювала в Інституті гігієни і фізіології праці, захистила кандидатську дисертацію, викладала в Донецькому університеті. Водночас працювала в клініці професійних захворювань.

**Ніна Василівна Овчаренко (Семергей).
Записано 20 грудня 2002 року.**

У стінах Білоцерківської школи в усі часи працювали віддані дітям педагоги.

лися маневри 25-ї Чапаєвської дивізії, що відбулися в Білоцерківці в 1932 році, а особливо концерт, який дали червоноармійці для нас, учнів, у великому коридорі школи.

Звичайно, час стер із пам'яті багато цікавих подій, фактів, імен, прізвищ, назв із тепер уже далеких тридцятих років. І все ж кожен день, кожна година шкільного життя була сповнена для мене великою, змістовною і цікавою діяльністю як на уроках, так і в позаурочний час. Життя не раз підтвердило, що Білоцерківська школа була міцною базою для подальшого навчання і праці. В ті ж роки в школі навчалися майбутні Герої Радянського Союзу Василенко Федір Омелянович, Василенко Сергій Йосипович, Срібний Сидір Іванович.

І я завжди з великою пошаною буду згадувати учителів та керівників школи.

**Василь Гаврилович ІВАЩЕНКО,
директор школи
в 1957-1967 роках.**

Записано 28 лютого 1994 року.

Друга світова війна перервала наше навчання, та коли наші війська звільнили Полтавщину, ми знову пішли до школи.

До війни в Білоцерківці було три школи: маленька, де вчилися діти до 4-х класів, середня, де вчилися до 7-го класу включно, і велика, де діти вже закінчували школу.

Маленька школа під час війни стала місцем для утримання наших військовополонених. Середня школа була зовсім розбита, велика школа не функціонувала, а після звільнення Полтавщини стала шпиталем для наших солдатів, аж поки не визволили Київ. Багато померлих поранених поховано на цвинтарі, що неподалік від школи.

Після звільнення школа розміщувалася в приміщенні нинішньої сільської ради, а в цей час відбудовували так звану велику школу (нинішню).

На той час працювали вчителі: Таран Віра Терентівна (російська мова і література), Тіцька Ганна (історія), Кєкало Софія Кіндратівна (російська література), Рядненко Анастасія Іванівна (математика), Рядненко Григорій Павлович (математика, тривалий час був завучем), Фесенко Олександр Дмитрович (історія; тривалий час був директором школи), Дергай Марія Павлівна (хімія), Кубрак Параска Пав-

Пам'ятаю, що в 7 класі за кращий результат пробігу 100 метрів мені вручили 10 зошитів, то був дуже цінний дарунок!

Школярі післявоєнного періоду були невибагливі, багато з нас ходили до школи без взуття, босоніж. Ми навіть уявити собі не могли, як це: тільки вчитися і нічого іншого не робити. Бо дітей в сім'ях було здебільшого по троє, четверо, а то й п'ятеро, і діти вдома все робили: і прали, і копали, і город полили. А ще приглядали за коровою, свинєю, вівцями, курями, ганяли гав, які крали курчат і вилковували сходи кукурудзи (а їх тоді було дуже багато), збирали колоски, скошували траву поміж кущами в лузі та сушили на зиму, бо було дуже скрутно з сіном.

Час шов, і у 8 класі я була редактором класної газети «Зірка», потім була головою ради шкільної дружини, вела шкільний гурток фізкультури. Грала у волейбол і здобула 3-й розряд. Брала участь у районних змаганнях з волейболу та лиж, посівши 3 місце. Фізруком тоді був Петро Панасович Лобода.

Брала активну участь і в художній самодіяльності школи: співала, танцювала, декламувала. «Катерину» Шевченка читала напам'ять всю від початку до кінця.

Виконком Білоцерківської сільської ради та ветеранська організація глибоко сумують з приводу смерті

жительки с. Сидорівщина, ветерана праці, учасниці війни, орденоносиці
**МОСЯКОВОЇ
Уляни Савіні;**

жительки с. Поділ, учасниці війни
**ТРИПУТЕНЬ
Олександри Дмитрівни;**

жителя с. Красногорівка, ветерана праці
**ГАМАЛІ
Івана Антоновича;**

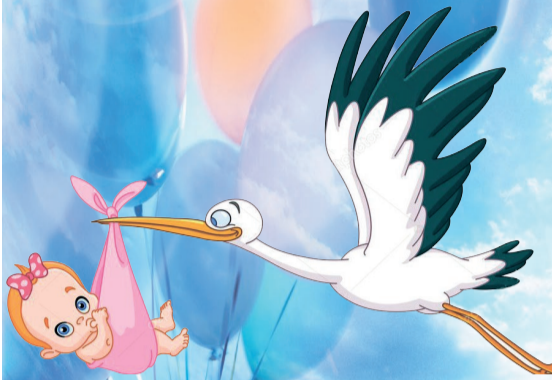
жительки с. Дзюбівщина, ветерана праці
**ГАМАЛІ
Надії Тихонівни**

і висловлюють щирі співчуття рідним і близьким покійних.

Поповнення в нашій громаді

Вітаємо Марину Анатоліївну Мацько і Руслана Вікторовича Абражана із с. Писарівщина із народженням донечки Вікторії Абражан.

Нехай ваша маленька Принцеса росте здоровою, щасливою, красивою та розумною дівчинкою на радість усіх оточуючих, хай у вашій родині панують любов, злагода, розуміння та благополуччя.

Дні народження відзначають члени нашої громади:

5 січня

ВИШАР ВАСИЛЬ ЯКОВИЧ
(с. Огірівка) – 60 років;

11 січня

ЧЕРНИХ ЄВДОКІЯ КОСТЯНТИНІВНА
(с. Красногорівка) – 65 років;

13 січня

ПЕДИНА ГАЛИНА МИХАЙЛІВНА
(с. Поділ) – 85 років;

17 січня

БОНДАРЕНКО ІВАН ІВАНОВИЧ
(с. Бірки) – 65 років;

19 січня

ГОРБАНЬ ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ
(с. Красногорівка) – 60 років;

22 січня

НЕЧАЙ ВОЛОДИМИР ГРИГОРОВИЧ
(с. Поділ) – 65 років;

Виконком Білоцерківської сільської ради, рада ветеранів та члени громади вітають іменинників і зичать здоров'я міцного, щастя рясного, поваги від односельців, добра, тепла, енергії й оптимізму.

Бажаєм у щасті сто років прожити,
Душею і серцем повік молодіти,
Щоб радість вас ждала завжди
на порозі,
А лихо не стріло ніде на дорозі.

Хай Бог милосердний з високого неба
Дарує усе, чого вам лише треба,
Щоб тільки все гарне в житті повелось,
Хай збудеться все, що іще не збулось!

Галина Михайлівна Педина обрала професію поштарки не з власної волі

13 січня жительці с. Поділ Галині Михайлівні Педині виповниться 85 років. Вона з того покоління людей, на долю яких випало чимало життєвих випробувань. Але вони звикли стійко долати всі труднощі й не нарікають на долю.

Їх урятувала ікона Божої матері

Народилася вона 1935 року якраз на Маланки, у переддень «старого» Нового року. Тоді попри антирелігійну пропаганду в селах, особливо віддалених, були живі народні традиції зимових свят, дворами ходили колядувальники і щедрувальники. Того дня їм було що бажати батькам дівчинки...

Окрім Галини в сім'ї росла старша сестра Марія, 1929 р. н., яка, до речі, жива й понині. 1942 року народився ще й братик Антон, уже, на жаль, покійний. Батька забрали на війну 1943 року, коли Радянська армія перейшла у наступ. Додому він більше не повернувся...

Жила родина на хуторі Панасенки неподалік Коноплянки. Німці, коли відступали, вигрібали у селян усі запаси. Мати, щоб було чим прогодувати дітей, кинулася ховати на горищі дещо з харчів. Та німці це помітили й скинули її звідти. Вона впала з горища й так забилася, що знепритомніла: довелось водою відливати. Ця травма їй не минулася: до кінця життя вона хворіла.

— А німці забрали все їстівне, повилувлювали курей та порізали їх, на припічку смалили, — згадує Галина Михайлівна. — Біля нашої хати стояла їхня машина з рацією. Надворі була грязюка, і щоб можна було підійти до машини, німці повиймали з вікон усі рами, зняли огорожу й вимостили до машини доріжку.

Мати з дітьми переховувалися в мазанці старої набожної баби, яка жила край села. В неї знайшла притулок ще одна сім'я з дітьми. Німці відходили в лісі у напрямку Остап'є, і дороза туди пролягала якраз повз хату цієї баби.

— Щоб німці не зайшли до неї і не повбивали нас, бабця вийшла на дорогу з іконою Божої матері і святим знаменням хрестила німецькі обози. І уявляєте, вона відвела від нас німця тією іконою! Коли ми повернулися додому, мама одразу кинулася до погрібника: вона там приховала одягу і всякий крам. Усе було на місці: німці нічого не забрали. Скрізь по двору літало пір'я від курей, а по хаті були розкидані курячі кишки. Тільки один півень і одна курка вціліли: десь сховалися від німців.

Неподалік від Панасенків був хутір Деркачі. Відступаючи, німці його повністю спалили. А Панасенки залишилися неушкодженими. Це тому, пояснює Галина Михайлівна, що на їхньому хуторі жив такий собі Тимофій, чоловік років 60, який умів ворожити.

— Він був наче екстрасенс, — говорить старенька. — Ото й урятував наш хутір, одвів німця заговором. Про нього розказують, що він якось заговорив волів, якими односельці возили сосну з лісу. Попросив дядьків, щоб вони й для нього привезли деревину, а ті відмовилися. Тоді він їм сказав: назад із лісу ви не повернетесь! Так воно і сталося: нарубили дядьки сосну, покладали на підводу, а воли як стали — і ні з місця! Довелось дядькам пішки йти до Тимофія і просити його зняти закляття.

Пропрацювала поштаркою 28 років

У Подільську школу Галинка пішла вже після війни. Закінчила 7 класів, але продовжити навчання в Білоцерквіці не змогла: не було за що. Мама хворіла, треба було самій заробляти гроші. Тож у 1952 році Галина пішла працювати телатницею на ферму. Згодом їй довірили доїти корів.

— 18 корівок у мене було. Механізмів тоді ніяких не знали, доїти доводилося вручну. Важко, звичайно. Але серед усіх доярок у мене були найвищі надой!

1955 року молодій переможниці соціалістичного змагання (без цього не обходилася жодна робота) вручили грамоту за сумлінну працю та нагородили екскурсією до Москви. Вантажівкою ГАЗ-АА, знаменитою «полуторкою», дівчину відвезли у Багачку, де збирали передовиків виробництва з усього району. Звіди вони рушили на Миргород, а далі — поїздом на Москву.

Ця поїздка залишила глибокий слід у пам'яті: як екскурсії столицею, так і небачені в селі гостинці, які привезла з Москви...

Хлопець Василь Педина, із яким познайомилася Галина, був родом із Подолу і молодшим від неї на два роки. Вони зустрілися три роки, разом ходили в клуб на танці. А 1957 року зіграли весілля.

— Дуже гарне весілля ми справили, багацько людей в нас було! — згадує бабуса. — З мого боку були дві дружки, а з його боку — два боярина: один із ним, а другий на коні.

Поселилися молоді в хаті чоловіка разом із його матір'ю. Слабенька була хатка, бо будували тоді з того, що лишилося від спалених після війни хат. Із часом колгосп виділив ракушняк, у столярці зробили нові вікна, й потроху їхня оселя стала набувати пристойного вигляду.

Поруч жив Василь брат, він допомагав родичам підправляти хату. А його синок Микола практично виріс у бабусиному дворі.

— Дружно ми жили, не сварилися. І свекруха в мене гар-

Г. М. Педина. Фото автора.

на була. Дітей, правда, в нас не було, Бог не дав...

Шість років я пропрацювала в ланці на буряках. А в 1962 році, пам'ятаю, осінь була, ми чистили буряки худобі. Приїхав бригадир і каже: на сільраді вирішили забрати тебе на пошту, поштаркою працюватимеш! А тоді було так: кого не поставлять на пошту, ніхто там довго не держиться, попрацюють баби й кидають ту роботу. А мені ще й пригрозили: як не піду поштаркою, не дадуть процентів, які я заробила на буряках!

Поплакала Галина, та дівається нікуди: пішла на пошту. І попрацювала там ні багато ні мало 28 років — аж до виходу на заслужений відпочинок. Вона була бажаним гостем у кожному дворі, в кожній хаті, бо несла людям пенсії, свіжі газети, свіжі новини. І гарний настрій! Бо новини тоді були позитивними: про те, як відбудовуються заводи, фабрики, розвиваються колгоспи, на ланках збирають рекордні врожаї. Про погане в газетах тоді не писали, й у цьому був певний сенс. Люди бачили перспективу, вірили у світле майбутнє і ладні були терпіти певну невлаштованість і побутові негаразди.

— Хай йому морока! — згадує Галина Михайлівна. — Трудно було: таких важких сумок попотягала! Тоді люди багато виписували і газет, і журналів, не те, що зараз... Повішу на велосипед оті сумки і розвозю по хатах. Літом ще нічого, а взимку важко: зими тоді сніжні були, заметільні... Спасибі, Василь мені допомагав. А як виходила на пенсію в 1990 році, приїздило до мене начальство з Багачки, зустрічали біля сільради, закували за роботу. Премію вручили 50 рублів і книжку гарну подарували...

Біда прийшла... з горища

Та 1988 року трапилася з Галиною Михайлівною біда: вдарилася головою об бантину на горищі, та так, що знепритомніла. Після цього занедужала, 10 років не могла навіть ходити: точилася й падала.

— Лежу, бувало, в хаті сама, Василь на роботу пішов. Провідує мене сусідка. Двері зачинені, вона заглядає у вікно: чи

жива я? Я тільки руку підніму: жива! А підвестися не можу, — продовжує розповідь старенька.

Жодне лікування не допомагало! Врятувати її могла лише операція. Але для цього треба було їхати в Київ, в Інститут нейрохірургії імені А. П. Ромоданова. Зрештою 1998 року жінка наважилася на такий крок, хоча гарантій цілковитого одужання лікарі не давали.

Коштувала операція 28400 гривень — астрономічна сума на той час. За такі гроші можна було купити автомобіль. Допоміг племінник Микола: він узяв у банку кредит. А чоловік Василь саме виростив та продав бичка.

Життя триває...

— Василь мій так переживав: «Яка ж вона буде, як їй поріжуть голову?» А Іван Сторіжко, головний агроном у нас був, його заспокоює: «Не клопочись. Голови їй ніхто різати не буде: лазером усе зроблять». І справді: тільки дві ямки лишилися після операції, — показує бабуса сліди на голові від лазера.

Відтоді Галина Михайлівна почувалася непогано, операція їй таки допомогла. От тільки бідкається, що залишилася без чоловіка: він рано пішов із життя через тромб, що відірвався.

Однак Галина Михайлівна не залишилася без підтримки суспільства. Приходить до неї соціальна працівниця Катерина Григорівна: принесе харчі, поприбирає, наварить їсти, поговорить, розрадить.

Навідуються й племінник Сергій та його сини Андрій і Роман. Вони закупили та привезли старенькій дров, покололи їх, спустили воду з батареї у хаті, щоб не замерзла. Адаже зимують жінка в літній кухні: таким чином економить на газі.

Пенсія колишньої поштарки мізерна: усього 2000 гривень. Чому? А все тому, що зарплати в поштарів у радянські часи були низькі. Та хіба ж люди винні в тому, що їм мало платили? Вони чесно виконували свій обов'язок, не були дармоїдами і марнотратами. А тепер доживають віку в злиднях і холоді...

Сергій МИКОЛЕНКО.